

2. Interdyscyplinarne Niemiecko-Francusko-Polskie Forum Europejskie

Patronat:

Edelgard Bulmahn, minister edukacji i badań naukowych, Bonn
Claudie Haigneré, minister badań naukowych i nowych technologii, Paryż
Michał Kleiber, minister nauki i technologii informacji, Warszawa
Matthias Platzeck, premier Brandenburgii
Klaus Wowereit, rządzący burmistrz Berlina

Trójkąt Weimarski – Polityka innowacji i zakładania nowych przedsiębiorstw

Sala Brandenburska, Kancelaria Państwa, Poczdam, 20 listopada 2003

Klaus-Heinrich Standke
były dyrektor ds. nauki i technologii przy ONZ, Nowy York
Prezydent
Komitetu Wspierania Współpracy Francusko-Niemiecko-Polskiej

Wprowadzenie i wnioski dotyczące kształtu programu

I. Wprowadzenie: Cel Trójkąta Weimarskiego

W lipcu minionego roku miałem zaszczyt zostać mianowanym jednym z licznych patronów pierwszego niemiecko-francusko-polskiego forum europejskiego w Słubicach. Z tego też powodu cieszy mnie fakt, iż tradycja forum jest godnie kontynuowana, wyrazem tego jest drugie forum trzech państw Trójkąta Weimarskiego.

Organizatorzy wyrażają wdzięczność rządowi landu Brandenburgii, reprezentowanemu przez ministra Ulricha Junghannsa za mającą ogromną wartość symboliczną gościnę w sali brandenburskiej.

Przede wszystkim musimy sobie zadać pytania, co tak naprawdę Trójkąt Weimarski ma na celu?

Sam pomysł stworzenia Trójkąta Weimarskiego powstał i został publicznie przedstawiony w dniu 242 jubileuszu urodzin Goethe, to znaczy 28 sierpnia 1991 roku, w czasie spotkania w Weimarze trzech ówczesnych ministrów spraw zagranicznych Niemiec, Francji i Polski – Hansa-Dietricha Genschera, Rolanda Dumasa i Krzysztofa Skubiszewskiego.

Hans-Dietrich Gescher wspominając historię powstania Trójkąta Weimarskiego powiedział: ... Naszym celem w roku 1991 było zarysowanie nowej perspektywy europejskiej poprzez

stworzenie Łuku Weimarskiego, który napięty obejmowałby Francję, Niemcy i Polskę. Wspólnym dążeniem było utworzenie trójkąta o równych ramionach, w którym nie miałyby powstać przewaga niemiecko-francuska. Chcieliśmy się również do tego przyczynić, by dzięki luźnym ramom instytucjonalnym Trójkąta Weimarskiego, poszerzyła się wiedza o Polsce, aby przykładowo oprócz francuskich badań naukowych w Niemczech i badań niemieckich przeprowadzonych na terenie Francji przeprowadzono polskie badania w obu tych ważnych krajach Europy zachodniej...

Polska stała się w ostatnim dziesięcioleciu członkiem ODCE oraz NATO. Przyłączenie Polski do UE, co było w momencie założenia Trójkąta Weimarskiego (1991) odległym celem, stanie się 1 maja 2004 roku rzeczywistością. Nie wszyscy świadomi są faktu, iż przyczyniły się do tego także liczne rozmowy i konsultacje w ramach Trójkąta Weimarskiego

Zgodnie z opinią wielu obserwatorów Trójkąt Weimarski dzięki swojej nieformalnej strukturze działania może odegrać jeszcze ważniejszą rolę po przystąpieniu Polski do struktur europejskich niż w czasie samego procesu akcesji. Kanclerz Niemiec G. Schröder nazwał to w taki sposób: Niemcy, Francja i Polska są „twardym jądrem” znajdującej się w rozbudowie Europie.

Oprócz corocznych spotkań ministrów spraw zagranicznych Niemiec, Francji i Polski w ramach Trójkąta Weimarskiego, prezydenci Francji i Polski oraz kanclerz Niemiec spotykają się na tzw. szczytach trilateralnym. Ponadto obradują ze sobą również ministrowie prawie wszystkich resortów, grupy parlamentarne, przedstawiciele regionów, a w ramach niemiecko-francuskiej i niemiecko-polskiej organizacji młodzieżowych spotyka się ze sobą tysiące młodych ludzi z trzech krajów.

Nowością jest przedstawiony w czasie spotkania szczytu weimarskiego 9 maja 2003 roku we Wrocławiu postulat uwzględnienia potencjału struktur pozarządowych w przyszłej współpracy tych trzech państw, będący gwarantem jeszcze ściślejszej kooperacji między Niemcami, Francją i Polską. Jest to też punktem wyjściowym dla pracy naszego komitetu.

Komitet Wsparcia Niemiecko-Francusko-Polskiej Współpracy czyli Trójkąt Weimarski, któremu patronuje trzech ówczesnych ministrów spraw zagranicznych, powstał poprzedniego roku na bazie powstałego w 1973 r. w Paryżu, tzn. 10 lat po zawarciu umowy elysejskiej, Komitetu Wspierania Układu o Przyjaźni Niemiecko-Francuskiej. Jego zadaniem jest przyczynianie się do zrealizowania ostatnio ogłoszonego na spotkaniu szczytu w maju b.r. we Wrocławiu postulatu „większego zbliżenia się społeczeństw we wszystkich dziedzinach życia”.¹

Komitetowi patronuje trzech założycieli Trójkąta Weimarskiego – trzech ówczesnych ministrów spraw zagranicznych Roland Dumas, Hans-Dietrich Genscher i Krzysztof Skubiszewski. Grupą doradczą Komitetu jest kuratorium ważnych osobistości z trzech państw.

Wkład osób angażujących się w działalność Trójkąta Weimarskiego jest nieodpłatny.

Poprzez liczne wykłady i publikacje Komitet dąży do rozpowszechnienia idei trilateralnej współpracy. Na temat Trójkąta Weimarskiego został wydany cały szereg publikacji we wszystkich trzech krajach. Opublikowano ponad sto prac naukowych i artykułów które poświęcone zostały działalności komitetu.

Komitet stara się podchwycić ważne tematy dotyczące ściślejszej współpracy trzech krajów w ramach UE, jak przykładowo temat współpracy szkół wyższych jako części tzw. Procesu Bolońskiego, czy też temat współpracy naukowo-technologicznej jako części Procesu Lissabońskiego.

¹ Wspólne oświadczenie prasowe obu prezydentów i kanclerza Niemiec, Wrocław, 09.05.2003

Forum Europejskie w Poczdamie próbuje naświetlić ważne aspekty istotne dla międzynarodowej konkurencyjności owych trzech krajów, także w kontekście całej Europy. Senator Pierre Laffitte zaproponował dalej poświęcenie uwagi współpracy trilateralnej tematowi energii, jak również kwestii telekomunikacji, rozbudowy dróg i zaangażowania Francji w bilateralnej koncepcji stworzenia „*Odrzańskiej Wspólnoty Nauki, Technologii i Gospodarki*”, u podłoża której leży propozycja prezydenta A. Kwaśniewskiego złożona w czasie jego wizyty w Berlinie. W związku z tym między innymi wartę jest zastanowienia pojęcie „Weimaryzacji” (sformułowane przez polskiego ambasadora A. Byrta jako proces rozszerzenia sprawdzonych struktur współpracy niemiecko-francuskiej na Polskę) na przykład w odniesieniu do Niemiecko-Francuskiego Biura w Adlershofie.

Na zakończenie powiem parę uwag, które mają duże znaczenie dla Trójkąta Weimarskiego, nazwanego przez kanclerza Niemiec G. Schrödera „twardym jądrem” znajdującej się w rozbudowie Europy, a dotyczące Drugiego Interdyscyplinarnego Niemiecko-Francusko-Polskiego Forum Europejskiego.

Niemiecka, francuska i polska struktura nauki i innowacji jest całkiem inaczej zorganizowana. Wspólną ich cechą jest jednak fakt, iż polityka innowacyjna jest zarazem polityką lokalną i jest tym samym polityką konkurencyjności oraz rynku pracy – w szczególności, jeśli chodzi o zakładanie nowych przedsiębiorstw. Konkurencja międzynarodowa jest w dużej mierze konkurencją innowacyjności z bezpośrednim wpływem na tworzenie nowych miejsc pracy, a w każdym razie na ich zagwarantowanie.

- Jeżeli weźmiemy pod uwagę potencjał 3 państw, okazuje się, że Polska jako największy kraj przystępujący do UE z Europy Środkowo-Wschodniej przeznaczają na badania naukowe i rozwój 1,2 mil. Euro, co odpowiada 0,7% PKB. Odpowiednio w Niemczech są to 50,3 miliardy Euro (2,48% PKB), a we Francji 30,1 mil. Euro (2,17% PKB). Rada Europejska wydała w Lizbonie dekret o stworzeniu europejskiego zakresu badań naukowych, iż do roku 2010 rozszerzona Europa ma zmobilizować 3% PKB na badania naukowe i rozwój. Dotychczas wynosi ona w krajach 15 średnio 1,92%.
- Prównując liczbę studentów w danych trzech krajach, okazuje się, iż ich potencjał jest podobny, mimo ogromnych różnic w liczbie ludności: Niemcy – 1,9 mil., Francja – 2,2 mil. i Polska 1,7 mil. studentów.
- Jeśli chodzi o liczbę pracujących naukowców w dziedzinie badań różnice są znaczące. Około 240 tys. badaczy w Niemczech, około 160 tys. we Francji i blisko 56 tys. w Polsce. W Niemczech i Francji na 10 tys. zatrudnionych przypada odpowiednio 61 i 60 naukowców, podczas gdy w Polsce jedynie 33.

Już same te liczby pokazują wagę Forum Europejskiego w Poczdamie. Po raz pierwszy spotykają się tu eksperci, głównie ze środowiska akademickiego, reprezentujący szerokie spektrum doświadczeń trzech krajów, po to by w rozmowach zbliżyć się do wspólnego celu i odpowiedzieć sobie na następujące pytanie: „Jak można wykorzystać te tak różne doświadczenia z trzech europejskich krajów aby zdefiniować najlepsze rozwiązania tak, aby całość była czymś więcej niż sumą pojedynczych potencjałów?”

Brandenburgia to najodpowiedniejsze miejsce na tego rodzaju wymianę doświadczeń. Jakby nie było jest to była NRD. Dzisiejsze tzw. „nowe landy niemieckie” to ówczesne pierwsze państwo RWG, które teraz, już od ponad 13 lat jest członkiem UE. Pole operatywne i ważne wskaźniki gospodarcze regionu stolicy Berlinu-Brandenburgii jak PKB per capita, stopa bezrobocia, saldo eksportu, liczba nowych patentów, intensywność badań i rozwoju, które charakteryzują ten znajdujący się w procesie transformacji i integracji region, dają możliwość analizy nieznaną dotychczas w historii rozwoju gospodarki. Poza tym są one jeszcze do dziś

blizsze polskim doświadczeniom, aniżeli na przykład do doświadczenia regionu Renu i Menu albo „Ile de France”.

Życzę udanych obrad, które beda na pewno owocne chociażby ze względu na staranne przygotowania przez tandem Reginy Fuhrmann z DAAD i Jean-François Renault z Niemiecko-Francuskiego Biura w Adlershofie, no i oczywiście ze względu na ponad 200 wybitnych przedstawicieli krajów Trójkąta Weimarskiego.

Trójkąt Weimarski – polityka innowacyjna i wspierająca założenie nowych przedsiębiorstw:

II. Wnioski dotyczące przyszłego wyglądu programu

1. „Grand design”: Plan główny High-Tech dotyczący stworzenia nowych miejsc pracy poprzez wspieranie wzrostu gospodarki i wspieranie działań mających na celu założenie nowych, innowacyjnych przedsiębiorstw
2. Weimaryzacja mechanizmów współpracy niemiecko-francuskiej
3. Trilateralna współpraca szkół wyższych
4. Partnerstwa miast i regionów
5. Trilateralna współpraca w ramach wybranych infrastruktur
6. Trilateralna współpraca przy składaniu wniosków o środki unijne

1.) „Grand design”: Plan główny High-Tech dotyczący stworzenia nowych miejsc pracy poprzez wspieranie wzrostu gospodarki i wspieranie działań mających na celu założenie nowych innowacyjnych przedsiębiorstw

We swoich wprowadzających przemówieniach, senator Pierre Laffitte, przewodniczący grupy „innowacja i przedsiębiorstwo” francuskiego senatu i prezydent Niemiecko-Francuskiego Towarzystwa Nauki i Technologii Paryż a także członek kuratorium Komitetu Wspierania Współpracy Niemiecko-Francusko-Polskiej zgodził się z dr inż. h.c. Uwe Thomas, byłym sekretarzem stanu w ministerstwie nauki i badań w Bonn i z Irmą Peciak, dyrektorką innowacji i technologii Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w Warszawie, że żadne z trzech państw nie było dotychczas w stanie wypracować koncepcji planu high-tech, pozwalającemu zagospodarować ogromny potencjał nowych przedsiębiorstw innowacyjnych. Nieformalne ramy Trójkąta Weimarskiego są sposobnością do wciągnięcia Polski do stworzenia takowej koncepcji.

Do rozważenia jest sześć pól działania:

- Określenie docelowych regół podatkowych²
- Stworzenie giełdy high-tech z jasnymi regułami działania
- Wspieranie młodych przedsiębiorstw technologicznych ze strony państwa
- Wspieranie transferu nauki
- Zdobywanie rynku
- Szkolenia przedsiębiorców³

² Cieszący się sukcesem francuski „Plan Innovation” będzie dalej opracowywany dzięki przyjąciu odpowiednich środków fiskalnych. Również w Niemczech i Polsce będą podobne plany przewidywane.

³ Prawie że w tym samym czasie podobną wymowę do Forum Europejskiego w Poczdamie miała Komisja Europejska: „Małe europejskie przedsiębiorstwa potrzebują bardziej wydajnych europejskich rynków finansowych, więcej inwestycji kapitału własnego i środków publicznych, które silniej skierowane są na wczesną fazę

Senator Pierze Laffitte zaproponował w związku z tym trzy konkretne kroki:

- (1) Powołanie trilateralnego kolokwium w Berlinie dyskutującego warunki, które muszą być spełnione, by stworzyć Europejską NASDAQ z uwzględnieniem firm „start-up“ czy też firm w których występuje ryzyko kapitałowe.
- (2) Umożliwienie odbywania praktyk w państwowych i prywatnych funduszach „seed capital” (fonds d’amorçage publics ou privés), w ramach trzech do czterech praktyk z jednego państwa na jeden rok, trwających 12 miesięcy każda. Przedsięwzięcie to mogłyby finansować banki z tych krajów. (we Francji: Paryż i Sophia Antipolis)
- (3) Rozwój we trzech krajach klubów „start-up” na wzór znajdującego się w trakcie zakładania „Club Sophia start-up”. Kongres założycielski jest przewidziany na rok 2004.

2.) Weimaryzacja bilateralnej współpracy niemiecko-francuskiej

Powielanie w Polsce sprawdzonych mechanizmów bilateralnej współpracy niemiecko-francuskiej, tzw. „weimaryzacja” - jak nazwał kiedyś ten proces polski ambasador A. Byrt, wymaga każdorazowego sprawdzenia oraz systematycznego przygotowywania pod względem politycznym i finansowym.

Trzeba przy wziąć pod uwagę:

- niemiecko-francuskie i niemiecko-polskich organizacje młodzieżowe
- niemiecko-francuską Szkołę Wyższą w Saarbrücken
- Europa-Uniwersytet Viadrina we Frankfurcie nad Odrą
- niemiecko-francuskie forum – giełdę miejsc pracy i targi studiów uniwersyteckich w Strassburgu
- niemiecko-francuskie biuro przy Niemiecko-Francuskim Towarzystwie Nauki i Technologii w Berlinie-Adlershofie
- wspólny niemiecko-francuski program telewizyjny ARTE

3.) Trilateralna współpraca szkół wyższych ⁴

W styczniu 2003 roku we wspólnym oświadczeniu z okazji 40-lecia zawarcia umowy o przyjaźni niemiecko-francuskiej (Umowy Elyssejskiej), postulowano utworzenie wspólnej niemiecko-francuskiej przestrzeni szkół wyższych, w ramach której niemiecka i francuska młodzież byłaby motywowana do traktowania Niemiec i Francji jako preferowanego miejsca do studiowania i wykonywania zawodu. 17 i 18 października 2003 w Genshagen odbyła się

finansowania”. W związku ze specyficzną problematyką państw Europy Środkowo-Wschodniej, takich jak Polska, czytamy dalej: „Aby innowacyjni przedsiębiorcy mogli wykorzystać w pełni swój potencjał, muszą mieć swobodny dostęp do środków finansowych. Jest to wyzwanie dla państw przystępujących w przyszłym roku do UE, gdyż muszą one odpowiadać obowiązującemu prawu UE.” Informacja prasowa UE DN: IP 03/1635, Bruksela, 2 grudzień 2003

⁴ na ten temat również: Standke, Klaus-Heinrich, Schaffung eines europäischen Hochschulraums? Das Weimarer Dreieck als Laboratorium für gesamteuropäische Strategien, w: Dokumente – Zeitschrift für den deutsch-französischen Dialog, Heft 6, 59. Jhg., Dezember 2003

bilateralna konferencja na temat „Strategii niemiecko-francuskich w realizacji Europejskiej Przestrzeni Nauki”.⁵ Przedstawiciel ministerium ds. młodzieży, nauki i badań naukowych w Paryżu, Dominique Antoine, wyraził swoją nadzieję, iż w szczególności Polska zostanie zintegrowana w ten proces: « *Nous ne pouvons qu’être favorables au développement de la coopération universitaire entre la Pologne, l’Allemagne et la France, et à la création de cursus intégrés associant des établissements des trois pays...* ».⁶

Senator Laffitte podkreślał w związku z tym, że taka wspólna przestrzeń szkół wyższych wszystkich trzech państw obejmowałaby blisko 6 milionów studentów. Wspólne kształtowanie rozwoju przyszłych kadr trzech krajów w kontekście zakładania przedsiębiorstw, zarządzania i finansowania innowacjami, to konieczność dnia dzisiejszego.

4.) Partnerstwo miast i regionów

(a.) Stolice wszystkich trzech krajów są miastami partnerskimi. W latach 2000 i 2002 omawiano w ramach partnerstwa miast Berlina i Warszawy „rolę badań naukowych w ramach rozwoju technologicznego jako czynnika z założenia długo trwającego partnerstwa między Berlinem a Warszawą”.⁷

Naszym postulatem jest, aby temat ten stał się przedmiotem trilateralnej konferencji z uwzględnieniem Paryża.

(b.) To samo można by powiedzieć o sformalizowanej współpracy Brandenburgii i Macedonii po jednej stronie i Ile de France po drugiej. Wspólne zajęcie się losami potencjału innowacyjnego regionów trzech stolic mogłoby być w ramach Procesu Lissabońskiego ważnym i długotrwałym impulsem dalszego tworzenia europejskiej przestrzeni badawczej.

(c.) Wykorzystanie doświadczeń Francji do budowy zaproponowanej przez prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego *Odrzańskiej Wspólnoty Nauki, Technologii i Gospodarki* jest godne rozpatrzenia i zasługuje na wsparcie – również ze względu na partnerskie zmobilizowanie środków w UE.

(d.) 27 i 28 października 2003 r. w Poitiers, niemieckie landy i francuskie regiony postanowiły aby międzyregionalną i międzynarodową współpracę szkół wyższych, instytucji naukowych i przedsiębiorstw zmienić w sieci kompetencji i innowacji, będących głównym instrumentem współpracy między niemieckimi landami i dalej rozbudować je we francuskich regionach. Odpowiedzialnym za przeobrażenie tego projektu instytucjom – Związkiem Niemieckich Inżynierów (VDI) i francuskim *Délégation à l’aménagement du territoire et à l’action régionale* (DATAR), zostało zlecone przygotowanie odpowiednich instrumentów potrzebnych do rozwoju takiego rodzaju partnerstwa, jak również gotowość otwarcia na kolejne europejskie regiony, biorąc pod uwagę 16 polskich wojewodztw⁸.

⁵ Gorecki-Schröberl, Elisabeth *et al.*, Ergebnisprotokoll, Deutsch-französisches Kolloquium, Bildung für Europa: Deutsch-französische Strategien für die Zukunft des europäischen Bildungsraums, Bundeskanzleramt, Arbeitsstab Beraterin des Bundeskanzlers für deutsch-französische Beziehungen, Berlin November 2003

⁶ Jednym z nielicznych przykładów udanej trilateralnej współpracy, która co prawda procentowo obejmuje nieliczną grupę studentów, jest współpraca między ESCP/EAP Paris, Berlin i Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

⁷ Standke, Klaus-Heinrich, „Die Rolle von wissenschaftlicher Forschung und technologischer Entwicklung als Faktor einer auf Dauer angelegten Partnerschaft zwischen Berlin und Warschau, in *BerlinNews*, 15 Mai 2002; <http://www.berlinnews.de>

⁸ Idw Informationsdienst Wissenschaft, Kompetenznetze stärken deutsch-französische Kommunikation, 3.11.2003, http://idw-online.de/public/zeige_pm.html?pmid=71456

5.) Trilateralna współpraca w ramach wybranych infrastruktur

Zbliżające się przyjęcie Polski do UE ułatwia ścisłą współpracę strukturalną między Niemcami, Francją i Polską przy budowie i rozbudowie wspólnej europejskiej infrastruktury. Warto zastanowienia się jest trilateralna inicjatywa konsorcjum w zakresie energii, komunikacji, telekomunikacji, ochrony środowiska i.t.p.

W związku z tym senator Pierre Laffitte zainicjował zorganizowanie w czerwcu 2004 w Warszawie koloquium na temat energii.

Ministrowie badań naukowych trzech państw przewidzieli już z założenia ściślejszą współpracę w dziedzinie nauki i technologii. Warto rozważenia jest rozszerzenie tej współpracy na dziedzinę badań obrony i badań militarnych.

Pożądane byłoby poszerzenie owocnego partnerstwa między Berlinem-Adlershofen (Miasto nauki, gospodarki i mediów) i Sphią-Antipolisem o polskie parki technologiczne. Zainteresowanie wykazały już takie miasta jak Wrocław, Lublin, Szczecin i Warszawa.

6.) Trilateralna współpraca przy składaniu wniosków o środki unijne i przy wspólnych projektach badawczych

Wiele wskaźników potwierdza fakt, iż Polska, jeśli chodzi o branie udziału w ramowych programach badań UE i w innych programach unijnych, leży poniżej średniej. Z raportu Komisji UE wynika, że na 106 tys. złożonych wniosków o przyznanie środków z aktualnego 6 Programu Ramowego (2002-2006) na państwa wstępujące z Europy Środkowo-Wschodniej przypada jak dotąd 13 tys. wniosków, to jest 12,7%. Komisja UE przyznała tym państwom rabat składek w wysokości 30% względnie 20%, finansowany przez samą Komisję, aby w ten sposób ułatwić tym krajom branie udziału we wspólnych projektach europejskich.⁹

Współpraca Niemiec i Francji z Polską jest pożądanym i śmiałym przedsięwzięciem, które rozjaśni „europejską dżunglę funduszy” nazwaną tak przez uczestników trzech państw, poprzez składanie wniosków o środki unijne w celu finansowania wspólnych projektów. W szczególności polecono współpracę – „à la carte” w ramach relatywnie elastycznego programu EUREKA.

⁹ Boosting the participation of acceding and candidate countries in EU research, EU Press Release IP/03/1626, 28.11.03

„Trójkąt Weimarski – Polityka innowacji i zakładania przedsiębiorstw”

odbyło się 19 – 21 listopada 2003 r. w trzech miejscach, a mianowicie w Berlinie-Adlershofie, Poczdamie i Gubinie.

Udział wzięły instytucje niemieckie, francuskie i polskie: *Association Franco-Allemande pour la Science et la Technologie, Paris; Deutsch-Französische Gesellschaft für Wissenschaft und Technologie, Bonn; deutsch-französisches büro, Berlin-Adlershof; Innovation France-Allemagne GmbH, WISTA-Management GmbH, Berlin-Adlershof, Komitee zur Förderung der deutsch-französisch-polnischen Zusammenarbeit („Weimarer Dreieck“), Berlin-Paris-Warschau; Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD), Bonn; Deutsch-Französisches Jugendwerk, Berlin/Paris; Deutsch-Polnisches Jugendwerk, Potsdam/Warschau; PARP, Warschau sowie der Zukunftsagentur Brandenburg GmbH (ZAB), Potsdam.*

Wiele innych instytucji wspierało forum nie tylko ideowo, ale również finansowo.

Partnerami medialnymi były między innymi Innowacje (Warszawa), Hadalesblatt i radio France Internationale.

Na liście Forum Europejskiego znalazło się 222 nazwisk. Z tego z krajów Trójkąta Weimarskiego 109 niemieckich uczestników, 53 uczestników z Francji i tyleż samo z Polski. 7 uczestników było innej narodowości.

Forum zostało zainaugurowane w Poczdamie przez Ulricha Junghannsa, ministra gospodarki Brandenburgii, po nim wystąpił prezydent Komitetu Wspierania Niemiecko-Francusko-Polskiej Współpracy. (p. tekst powyżej)

Forum Europejskie odbyło się w ramach trzech posiedzeń plenarnych:

- Wsparcie działań mających na celu założenie przedsiębiorstwa w Niemczech, Francji i Polsce
- Regionalne przykłady na bilateralną współpracę
- Wyniki warsztatów – streszczenie i komentarze, jak również wnioski co do przyszłej orientacji programu (p. tekst powyżej)

jak i w ramach czterech równocześnie odbywających się warsztatach:

- Wsparcia ducha przedsiębiorczości
- Przekształcająca się Europa: konsekwencje dla nowych przedsiębiorstw
- Zakładanie innowacyjnych przedsiębiorstw
- kultura i innowacja

Dalsze Informacje: dfb@wista.de lub tel.: 0049-30-6392 2232